mažiausiai prieš vyrus nukreiptas moters išsivadavimo manifestas. Pirma šios knygos kelių tūkstančių laida buvo išparduota per savaitę laiko ir išversta į kelioliką kalbų. Jos pasisekimo priežastis — pačios autorės asmenybė. Gimusi Australijoj, nepaprastai patraukli, savo gilius sociologinius stebėjimus ji išreiškia perdaug laisva kalba ir laisvomis pažiūromis į gyvenimą. Ji tačiau rimta visuomenės kritikė, ypatingai klausimuose, kurie liečia vyro-moters tarpusavio santykius. Jos nuomone išsilaisvinimas neturėtų reikšti moters suvyriškėjimo, nes jei moteris taptų tokia gobši, izoliuota ir nepajėgi kaip vyras, tai jau būtų perdaug.

Šitokia jos pažiūra į moters charakterį daro ją skirtingą nuo kitų išsilaisvinimo kovotojų. Ji iš tikro parodo maža nedraugiškumo vyrams. Vietoj kitų moterų reiškiamos neapykantos, ji jiems reiškia pasigailėjimą dėl jų 'vyriškumo'. Ji tačiau yra reta moterų teisių propaguotoja, kuri didžiuojasi savo pačios moteriškumu patrauklumu. Jos aštrus liežuvis padėjo jai įkopti į televiziją, o aštrus protas—įsigyti doktoratą ir tapti Šekspyro dramos lektore Warwick universitete. Daktarės Greer filosofijoj nepriklausomas yra dviejų žmonių tarpusavio santykių laimės pagrindas. Jos pačios vedybos su Australijos rašytoju iširo po 3-jų savaičių, bet ji nėra išsiskyrusi ir palaiko draugiškus santykius su juo. Pati kilusi iš nelaimingos šeimos, ji nelaimingos šeimos nepripažįsta.

Laikas ir visuomenės pritarimas nuspręs ar šita moterų kova paliks pėdsakus visuomenės formavime, ar tebus tik praeinąs mados dalykas.

A. ZUBIENĖ

LAPKRITIS

HALINA DIDŽIULYTĖ - MOŠINSKIENĖ

RUDUO OHIO

Miškan įbrido ruduo,
be garso,
be šlamesio, —
magiškais pirštais
paliesdamas lapus,
aukso žvakidėmis —
sustojo pakelėse,
purpuro mantilijomis
apgaubė kalnus.

Suliepsnojo ugnimi,
lyg meilės ekstazėje
išdidūs ąžuolai.
Auksiniais brokatais,
tarsi jauni karaliai,
pasipuošė klevai.

Tik kur-ne-kur kukli,
apsigaubusi skara,
vieniša eglė žaliuoja.
Ji nebijo rudens, —
kaip motina kantri,
virpančią drebulę liūliuoja.

Auksinėmis gijomis
smilksta į dangų
nuvargusios žemės malda, —
o tarp rusvų mezginių
brenda ruduo.
Vienišas ir išdidus,
be šlamėsio,
be garso,
šaltomis lūpomis
bučiuodamas lapus.

Janina Degutytė

UŽ KAMPO

Už kampo
Gatvių laikrodžiai rodo netikrą laiką.
Ir gėlėm patvinusios aikštės —
viduvasarį nuduoda.
Dar aidi skersgatvy
praošęs lietus,
Ir žvilgą stikliniai šaligatviai
taip atsargiai neša mūsų šešėlius.

Už kampo
Tykoja pelenų tyla.
Už kampo,
Už kampo
Mūsų sostai ir ešafotai,
Mūsų tylinčios praradimų naktys.
Už kampo
Mūsų saulėtekiai —
Kaip linksmos apelsinų dėžės.
Sunki,
nunokus širdis
Savo valandos laukia —
Už kampo.

HOROSKOPAS

Pilkom šaligatvių plytom
kaip gyvsidabris
tekės atodrėkių sniegas...
Pilką vakarą
suksis ir suksis aplinkui bokštai
pro tirštą ir sprangų rūką...
Ir siauros delčios mirgės
veidrodiniuose vyzdžiuose...
Bet saulės kvapas kutens,
kai suleisi dantis į geltoną obuolį.
Bet žemė glūdės po kairiu delnu,
kai duoną rieksi iš ryto.
Kaip amfora būsi —
pilna vyno ir troškulio.
Klūpėsi prie upių,
klūpėsi prie lūpų.
Vienintelė tau planeta —
Žemė
Žemė
Žemė.
Nebūsi juodu šešėliu
nei išdegintam akmeny,
nei išdegintam lauke.
Tik stogų skardom skambės
atodrėkių sniegas.
Tik po skubančiom kojom —
mažasis maratonas! —
suksis ir suksis
šaligatviai
bokštai
delčios, —
ta sena įtrūkus plokštelė
be galo kartos tavo vardą...

*

VITRAŽAS

Ateina saulė į miestą
Kaip į spalvotą vitražą.

Aikštėj, ant laiptų, rasa,
Ir lapai variniai čeža.

Išėjau pasitikti didelio,
O suradau tokį mažą.

Skambina pirštai kišenėj
Šaltą varinę grąžą...

Ateina saulė į miestą
Kaip į spalvotą vitražą.